

Міністерство охорони здоров'я України
ДУ «Український інститут стратегічних досліджень»
Проект ЄС “Сприяння розвитку вторинної медичної допомоги в Україні”

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РЕОРГАНІЗАЦІЇ
БЮДЖЕТНИХ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В
КОМУНАЛЬНІ НЕКОМЕРЦІЙНІ НЕПРИБУТКОВІ
ПІДПРИЄМСТВА**

Методичні рекомендації щодо реорганізації бюджетних закладів охорони здоров'я в комунальні некомерційні неприбуткові підприємства/ За ред. Слабкого Г.О., Київ – 2009. – 23 с.

Розробники: Слабкий Г., Нечай А., Рудий В., Шевченко М., Полікова Л.

Висловлюємо особливу подяку за надання консультативної та інформаційної підтримки Координатора Проекту ЄС “Сприяння розвитку вторинної медичної допомоги в Україні” О. Абовській та експертам Проекту ЄС “Сприяння розвитку вторинної медичної допомоги в Україні”

Рекомендовано для представників органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я, організаторів охорони здоров'я головних лікарів, лікарів первинної ланки, економістів, викладачів кафедр соціальної медицини та організації охорони здоров'я вищих навчальних медичних закладів III-IV рівнів акредитації

ВСТУП

Забезпечення цілісного підходу до медичного обслуговування включає питання щодо сприяння покращенню здоров'я населення, профілактику і інтегровані програми боротьби з хворобами, координацію між різними надавачами послуг, закладами і ланками надання медичної допомоги, як в державному, так і приватному секторах. Згідно з положеннями Талліннської хартії більшість країн світу розробляють і впроваджують нові сполучення механізми закупівель послуг у відповідності до своїх потреб, історичних, фінансових і демографічних умов, соціальних пріоритетів і переваг. Крім того, наголошується, що механізми фінансування повинні забезпечувати:

- можливість перерозподілу ресурсів з метою оптимального задоволення медико-санітарних потреб;
- зниження фінансових бар'єрів для доступу до необхідних послуг;
- захист від фінансового ризику, пов'язаного з отриманням медичної допомоги;
- застосування стимулів для ефективної організації і надання послуг охорони здоров'я;
- виділення ресурсів надавачам в залежності від якості і обсягів наданих ними послуг та у відповідності до потреб населення;
- сприяти підвищенню рівня звітності і прозорості у використанні коштів¹.

В Україні поряд з недостатнім та несталим фінансуванням СОЗ, з іншого боку, спостерігається вкрай неефективне та нераціональне використання обмежених бюджетних ресурсів. Біля 80 % всіх коштів витрачається на утримання та обслуговування високовартісної спеціалізованої стаціонарної допомоги, що значно відрізняється від більшості держав, де питома вага витрат на стаціонарну допомогу звичайно складає близько 50% і до 30% спрямовується на первинну медико-санітарну ланку, яка функціонує на принципах загальної практики/сімейної медицини. Утримання медичних закладів, постатейний бюджет і розподіл фінансових ресурсів на основі потужності закладу охорони здоров'я, без врахування кількості і якості послуг, що надаються, призводить до виключення економічних важелів раціонального використання ресурсів.

У ситуації значної обмеженості ресурсів дуже нераціональним є значний рівень дублювання надання медичних послуг на одній території медичними закладами різного підпорядкування (міськими, обласними, відомчими, Академії медичних наук тощо) та відсутність чіткого поділу рівня надання допомоги – первинного, вторинного і третинного. При цьому, згідно Бюджетного Кодексу (2001) медичні заклади не можуть фінансуватися більш ніж з одного бюджету, але не існуюча бюджетна і економічна класифікація видатків з бюджету не спонукає раціонально використовувати обмежені ресурси.

¹ Талліннська хартія: Системи охорони здоров'я для здоров'я і благополуччя (Таллінн, Естонія, 27.06.08 р.) WHO European Ministerial Conference on Health Systems "Health Systems, Health and Wealth", Tallinn, Estonia 25–27 June 2008 : report., BOO3, 2009 – 91 с.

Відсутність господарської автономії медичних закладів та прив'язка до постатейного бюджету не створює на місцях умов для раціонального використання наявних потужностей. Вкрай незадовільною є якість надання медичної допомоги та її стандартизація, що позначається на результатах лікування хворих², відсутні механізми мотивації для надання ефективної та якісної медичної допомоги.

Стосовно доцільності зміни господарського статусу публічних закладів охорони здоров'я, то огляд аналітичних джерел свідчить, що державне регулювання цього процесу розглядається як взаємодія саморегуляційних можливостей децентралізованих органів управління галуззю із зовнішнім державним управлінням, яке забезпечується моніторингом та оцінюванням діяльності закладів охорони здоров'я заради досягнення основної мети – всебічного задоволення потреб кожної людини в якісній та доступній медичній допомозі.

Відсутність таких ключових елементів – автономності (адміністративної та фінансової самостійності) закладів охорони здоров'я та механізму державних контрактних закупівель медичних послуг – відрізняють наявну в Україні модель організації медичного обслуговування населення від заснованих на фінансуванні за рахунок загальних податків моделей у європейських країнах.

Зважаючи на фактичну заборону приватизації державних і комунальних закладів охорони здоров'я, встановлену статтею 49 Конституції України, підвищення рівня адміністративної та фінансової автономії таких закладів має відбуватися без зміни їх форми власності, в рамках публічного сектору. При цьому, враховуючи особливості національного господарського законодавства, на даному етапі найбільш доцільною моделлю автономізації державних і комунальних закладів охорони здоров'я в Україні можна вважати модель, яка передбачає реорганізацію цих закладів шляхом їх перетворення з бюджетних установ на державні та комунальні некомерційні підприємства із закріпленням за ними статусу неприбуткових організацій. Такі зміни дозволять:

- розділити функції замовника та постачальника медичних послуг;
- використання економічно вмотивованих до забезпечення якості й ефективності постачальників медичних послуг;
- запровадження механізму закупівель медичних послуг.

Перетворення бюджетних установ на державні та комунальні некомерційні неприбуткові підприємства може бути започаткована за наявних правових умов.

Такі підприємства матимуть більший ступінь самостійності в порівнянні з діючими бюджетними медичними установами в:

- плануванні та організації власної господарської діяльності, спрямованої на забезпечення виробництва медичних послуг, перерозподілі коштів за різними напрямками витрат;
- управлінні кадровими ресурсами (планування кількості, набір персоналу,

² Пропозиції Міністерства охорони здоров'я України до проекту рекомендацій парламентських слухань на тему: "Проблеми у сфері забезпечення охорони здоров'я і медичного обслуговування громадян України та шляхи їх розв'язання" // <http://www.moz.gov.ua/ua/main/docs/?docID=4052>

вдосконалення методів оплати праці персоналу, його мотивація до кар'єрного росту та професійного розвитку);

– управлінні матеріально-технічними ресурсами та відповідними інвестиціями (використання обладнання і приміщень тощо);

– визначенні показників ефективності та продуктивності діяльності і застосування їх при плануванні подальшої роботи і оплати праці персоналу.^{3,4}

В країнах ЄС постачальники медичних послуг у публічному секторі⁵ функціонують як „неприбуткові організації” (non-for-profit organizations). При цьому „неприбутковий статус” не означає, що вони не мають права отримувати будь-які доходи чи прибутки. Відповідно до статуту такої організації всі отримані доходи та прибутки направляються виключно на фінансування головної мети її діяльності, та не підлягають розподіленню між її засновниками у вигляді дивідендів.

Функціонування неприбуткових організацій та підприємств у переважній частині країн ЄС регулюється спеціальним законом про неприбуткові організації, який визначає види, форми, мету діяльності та інші ознаки неприбуткових організацій, а також специфіку їх роботи.

Некомерційні неприбуткові підприємства у сфері охорони здоров'я не виготовляють матеріального продукту, не створюють вартості та фінансуються системою бюджетного фінансування.

Регламентация у законодавстві України отримання статусу державних/комунальних некомерційних неприбуткових підприємств⁶

В Україні не існує на сьогодні спеціального закону, який би регулював особливості утворення та функціонування неприбуткових організацій. Статус „неприбутковості” є податковим статусом, який може бути наданий організації за рішенням місцевого податкового органу. Податкові органи надають цей статус, посилаючись на норми Закону України „Про податок на прибуток підприємств” від 28 грудня 1994 року N 334/94-ВР, та аналізуючи юридичну форму і статут відповідної організації.

Юридичний статус будь-якої юридичної особи відображає:

- 1) форму власності організації – державну⁷, комунальну⁸, приватну⁹;
- 2) мету створення та функціонування організації:

³ Рудий В.М. Державне регулювання автономізації закладів охорони здоров'я в Україні. – Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Національна академія державного управління при Президентіві України. – Київ, 2006.

⁴ В.Д.Бакуменко, М.М.Білінська Напрями удосконалення управління комунальною власністю в сфері охорони здоров'я // http://www.healthfin.kiev.ua/pages/rollout/struct_u.htm

⁵ Тобто такі лікарні, що засновані на публічних формах власності (державній, комунальній)

⁶ Матеріали Проекту ЄС "Сприяння розвитку вторинної медичної допомоги в Україні"//http://www.eu-shc.com.ua/catalogs/5/35/47/516/1AN_Non_Profit_Ent_Registr_150209_Ukr_final.doc

⁷ Державна форма власності належить на праві власності державі у особі її відповідних органів, що визначаються законодавством

⁸ Комунальна форма власності належить на праві власності органам місцевого самоврядування у особі їх відповідних органів, що визначаються законодавством

⁹ Приватна форма власності належить на праві власності приватним особам.

– здійснення підприємницької діяльності з метою отримання прибутків для своїх засновників;

– здійснення некомерційної господарської діяльності з метою досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку для своїх засновників;

3) Інші істотні питання щодо управління, обсягів відповідальності засновників підприємства, розподілу прав та обов'язків між його засновниками тощо.

Положеннями підпункту 6 п.1 статті 2 Бюджетного кодексу України визначено, що „бюджетна установа – орган, установа чи організація, визначена Конституцією України, а також установа чи організація, створена у встановленому порядку органами державної влади, органами влади АР Крим чи органами місцевого самоврядування, яка повністю утримується за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевих бюджетів. Бюджетні установи є неприбутковими”.

Таким чином, Бюджетним кодексом визначено юридичний статус і податковий статус таких установ. Крім того, „неприбутковість” бюджетних установ встановлена і у Законі України „Про оподаткування прибутку підприємств”¹⁰. У відповідності до цього закону неприбутковими є „органи державної влади України, органи місцевого самоврядування та створені ними установи або організації, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів”.

Юридичний статус „комунальне некомерційне неприбуткове підприємство” та особливості його функціонування визначаються Господарським кодексом України (ГКУ). Частина друга статті 3 ГКУ передбачає можливість здійснення господарської діяльності без мети одержання прибутку (некомерційна господарська діяльність). Згідно з частиною першою статті 52 ГКУ, некомерційна господарська діяльність (або некомерційне господарювання) – це самостійна систематична господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання, спрямована на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку. Згідно з частиною другою статті 62 ГКУ, підприємства можуть створюватися як для здійснення підприємництва, так і для некомерційної господарської діяльності. Відповідно до частини третьої статті 62 ГКУ, підприємство, як і будь-який інший суб'єкт господарювання, якщо інше не встановлене законом, діє на основі статуту або іншого установчого документу.

У ГКУ прописано ряд статей, на основі яких можна встановити особливості юридичного статусу таких підприємств, а також особливі вимоги, які необхідно врахувати при написанні тексту їх статутів. Зокрема, частина перша статті 78 Господарського кодексу визначає, що „комунальне унітарне підприємство” це таке підприємство, яке утворюється компетентним органом місцевого самоврядування в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини комунальної власності і входить до сфери його управління”. При цьому, якщо утворюється „державне/комунальне некомерційне підприємство”, то його майно перебуває у комунальній власності і закріплюється за таким підприємством на праві оперативного управління (частина третя цієї ж статті). Таким чином, зміна

¹⁰ Закон України „Про оподаткування прибутку підприємств”, абзац „а” пункту 7.11.1. Витяг із цього Закону наводиться у Додатку 2.

статусу медичного закладу з „бюджетної організації” на „державне/комунальне некомерційне підприємство” не змінює форму власності та базовий принцип управління їх майном: їх майно залишається власністю відповідних місцевих рад та закріплюється за закладами на праві оперативного управління.

Статус „неприбутковості” надається відповідними податковими службами на основі положень Закону України „Про оподаткування прибутку підприємств”. Визначення того, **які саме** організації мають Право на отримання цього статусу виписано у абзаці „а” підпункту 7.11.1 пункту 7.11 статті 7 Закону України, особливості оподаткування – у інших підпунктах пункту 7.11 цього закону¹¹.

До неприбуткових установ і організацій належать ті, що є „органами державної влади України, органами місцевого самоврядування та створеними ними установами або організаціями, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів” (абзац „а” підпункту 7.11.1). До цієї категорії неприбуткових організацій належать всі бюджетні установи, а також належатимуть медичні заклади (лікарні, центри ПМСД тощо), які за рішенням їх власників – місцевих рад отримуватимуть статус „державні/комунальні некомерційні підприємства”.

Необхідно відмітити, що через різницю термінології, яка використовується ГКУ та Законі України „Про оподаткування прибутку підприємств”, а саме – застосування терміну „некомерційний” в одному акті, та терміну „неприбутковий” в іншому, під час звернення до податкових органів іноді виникають суперечності щодо правомірності віднесення комунальних підприємств до „неприбуткових”. Беручи до уваги те, що статус „неприбутковості” надається за податковим законом, який оперує терміном „неприбуткові установи та організації”, і не містить терміну „некомерційні підприємства”, зазначення у статуті медичних закладів такої юридичної форми, як „державне/комунальне некомерційне підприємство” не дає їм автоматичного права на отримання статусу „неприбутковості”. Тому при вирішенні питання надання чи ненадання статусу „неприбутковості” податкові органи ретельно аналізують статuti таких комунальних підприємств. Тому, керівництву медичних закладів, які змінюють статус з бюджетної установи державне/комунальне некомерційне підприємство необхідно детально відпрацювати положення своїх статутів для мінімізації непорозумінь при отриманні зазначеного податкового статусу.

Питання щодо видів доходів, які не підлягають оподаткуванню після зміни статусу визначено у підпункті 7.11.2 Закону України „Про оподаткування прибутку підприємств”. Зокрема, це стосується:

- коштів або майна, які надходять безоплатно або у вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань;
- пасивних доходів;
- коштів або майна, які надходять до таких неприбуткових організацій як компенсація вартості отриманих державних послуг, у тому числі доходів державних професійно-технічних навчальних закладів, отриманих від виготовлення та реалізації товарів (виконання робіт, надання послуг), пов'язаних з їх основною, статутною діяльністю;

¹¹ Повний текст цього пункту 7.11 наведений у додатку №2

– дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або у межах благодійної, у тому числі гуманітарної допомоги чи технічної допомоги, що надаються таким неприбутковим організаціям відповідно до умов міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

Таким чином, медичний заклад, який змінив статус з бюджетної організації на державне/комунальне неприбуткове підприємство має право на отримання і інших доходів, які можуть підлягати оподаткуванню податком на прибуток у тих же самих випадках, що і для бюджетних установ.

Питання, пов'язані з оподаткуванням ПДВ операцій, які здійснюються медичними закладами, регулюються Законом України „Про податок на додану вартість”. При цьому зазначимо, що і лікарні, які мають статус бюджетної організації, і лікарні, які стали комунальними підприємствами сплачують чи не сплачують ПДВ **за однаковими правилами**. Іншими словами, зміна юридичного статусу у даному випадку також ніяк не впливає на сплату чи несплату ПДВ.

5. Рекомендації лікарням, які мають намір змінити свій статут на „державне/комунальне некомерційне підприємство”

Для мінімізації проблем, пов'язаних із отриманням статусу „неприбуткової організації” необхідно передбачити відображення у статутах таких лікарень всіх положень, які передбачені у Законі України „Про оподаткування прибутку підприємств” як вимоги до неприбуткових організацій, які утворені органами місцевої ради. Це означає, що при зміні юридичного статусу лікарень необхідно:

- 1) правильно вписувати **рішення місцевої ради про зміну статусу лікарні**. У цьому рішенні має чітко зазначатися, що нове державне/комунальне некомерційне підприємство:
 - буде фінансуватися з місцевого бюджету, а також має право отримувати фінансування з інших джерел, дозволених законодавством;
 - його майно перебуває у комунальній власності і закріплюється за таким підприємством на праві оперативного управління;
 - воно має право надавати платні послуги за переліком, який визначається законодавством України;
 - у разі його ліквідації всі його активи будуть передані іншій неприбутковій організації, яка має таку ж саму мету діяльності, або будуть зараховані до доходу бюджету відповідної ради;
- 2) правильно вписувати **положення Статуту підприємства**. Зокрема, в ньому необхідно чітко визначити, що:
 - метою діяльності не є отримання прибутків;
 - майно підприємства перебуває у комунальній власності і закріплюється за ним на праві оперативного управління;

- основним джерелом фінансування діяльності підприємства є бюджетні кошти;
- підприємство може мати інші джерела доходів, відповідно до ГКУ та іншого законодавства України;
- підприємство має право надавати платні послуги за переліком, який визначається законодавством України;
- доходи підприємства обліковуються та використовуються відповідно до законодавства з додержанням вимог, які висуваються до неприбуткових організацій такого виду;
- у разі ліквідації підприємства всі його активи будуть передані іншій неприбутковій організації, яка має таку ж саму мету діяльності, або будуть зараховані до доходу бюджету відповідної ради.

Зазначені положення встановлені у п. 7.11 Закону України „Про оподаткування прибутку підприємств”, тому податкові органи перевіряють відповідність положень Статуту підприємства зазначеним вимогам.

Без сумніву, Міністерству охорони здоров'я також необхідно проводити відповідну роботу і з Державною Податковою адміністрацією України для того, щоб її працівники на місцях розуміли, що та чому відбуватиметься із юридичними статусами лікарень у найближчому майбутньому.

Додаток

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням № ____ сесії

_____ районної ради

_____ скликання

“ ____ ” _____ 2009 р.

Голова _____ районної ради

(підпис)

ПРИМІРНИЙ СТАТУТ

**комунального некомерційного неприбуткового підприємства
“Районного (міського) Центру первинної медичної допомоги”**

_____ районної (міської) ради

_____ області

1. Загальні положення

1.1. Комунальне некомерційне неприбуткове підприємство “Районний (міський) центр первинної медичної допомоги” (далі – Підприємство) створене рішенням сесії _____ районної (міської) ради (далі – Засновник) від _____ 200__ року відповідно до Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” шляхом виділення структурного підрозділу “Центр первинної медичної допомоги” із складу поліклініки або лікарні, центральної районної лікарні, комунального підприємства) в окрему юридичну особу.

1.2. Підприємство засноване на базі майна, що знаходиться у спільній власності територіальних громад _____ району (районів міста, міста) _____ області (міста).

1.3. Підприємство належить до сфери управління відділу охорони здоров’я _____ районної (міської) державної адміністрації _____ області (міста) (далі - Орган управління), що здійснює управління підприємством від імені Засновника.

1.4. Повна назва – *(вказати назву)*

1.5. скорочена назва – *(вказати назву)*

1.6. Юридична адреса *(вказати адресу)*

1.7. Підприємство здійснює свою діяльність на території _____ району (міста) _____ області та на інших територіях.

2. Юридичний статус Підприємства

2.1. Р(М)ЦПМД є самостійним господарюючим суб’єктом із статусом комунального некомерційного неприбуткового підприємства та наділений усіма правами юридичної особи з дня її державної реєстрації.

2.2. Підприємство діє на підставі Конституції України, Основ законодавства України про охорону здоров’я, Господарського та Цивільного кодексів України, Закону України “Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти”, інших законів України, указів Президента України, Постанов Кабінету Міністрів України, загальнообов’язкових для всіх закладів охорони здоров’я наказів та інструкцій Міністерства охорони здоров’я України, загальнообов’язкових нормативних актів інших центральних органів виконавчої влади, відповідних рішень місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування та цього Статуту.

2.3. Підприємство має самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші рахунки в установах банків, гербову печатку і печатки, штампи та фірмові бланки із своїм найменуванням.

2.4. Підприємство відповідає за своїми зобов’язаннями коштами та іншим майном, що є в її розпорядженні, крім основних фондів. У разі недостатності таких коштів та майна у лікарні відповідальність за її зобов’язаннями несе власник.

2.5. Підприємство не несе відповідальності за зобов’язаннями держави, Засновника та Органу управління.

2.6. Підприємство має право укласти угоди, набувати майнові та особисті немайнові права, бути позивачем і відповідачем у суді.

2.7. Підприємство має право вступати до асоціацій, консорціумів, концернів та інших об'єднань підприємств лише за погодженням із Засновником.

3. Мета і предмет діяльності Підприємства

3.1. Основною метою діяльності Підприємства є: надання населенню, що постійно проживає на території _____ району (міста) _____ області, медичних послуг з первинної медичної допомоги в рамках державних гарантій забезпечення громадян безплатною медичною допомогою та послуг, спрямованих на забезпечення профілактики хвороб та інших розладів здоров'я, на підставі договорів про державну закупівлю таких послуг, що укладаються відповідно до вимог закону.

3.2. Предметом діяльності Підприємства є:

3.2.1. здійснення медичної практики для безпосереднього забезпечення медичного обслуговування населення _____ району (міста) _____ області послугами з первинної медичної допомоги відповідно до встановлених стандартів (включаючи допомогу вдома та заходи, спрямовані на забезпечення профілактики хвороб, травм, отруєнь та інших розладів здоров'я і формування в населення навичок здорового способу життя) в рамках державних гарантій забезпечення населення безплатною медичною допомогою згідно з договорами про надання медичних послуг, що закуповуються у Підприємства за рахунок коштів районного (міського) бюджету, передбачених на галузь охорони здоров'я та виконання відповідних цільових програм з використанням лікарів загальної практики та інших медичних працівників, до професійної компетенції яких належить надання первинної медичної допомоги;

3.2.2. організація надання населенню _____ району (міста) _____ області медичної допомоги більш високого рівня спеціалізації на базі інших медичних закладів шляхом спрямування пацієнтів до цих закладів в порядку, встановленому законодавством;

3.2.3. організація взаємодії з іншими закладами охорони здоров'я з метою забезпечення безперервності та наступництва в наданні медичної допомоги на різних рівнях ефективного використання ресурсів системи медичного обслуговування;

3.2.4. участь (у межах визначеної законодавством та даним Статутом компетенції Підприємства) в реалізації затверджених у встановленому порядку загальнодержавних та місцевих програм у сфері охорони здоров'я населення, що виконуються на території населенню _____ району (міста) _____ області;

3.2.5. Надання звітів про свою діяльність та інших документів у випадках та порядку передбачених чинним законодавством, цим Статутом та договорами про надання медичних послуг, що закуповуються у Підприємства за кошти районного (міського) бюджету;

3.2.6. придбання, зберігання, перевезення, використання, відпуск, знищення наркотичних засобів (списку 1 таблиці II та списку 1 таблиці III), психотропних речовин (списку 2 таблиці II та списку 2 таблиці III) і прекурсорів (списків 1 та 2 таблиці IV) “Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів”;

3.3. В якості додаткової господарської діяльності Підприємство може здійснювати надання платних медичних та інших дозволених законодавством державним і комунальним закладам охорони здоров'я послуг фізичним і юридичним особам. Такі послуги надаються у випадках та на умовах, визначених відповідними законами України, нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України та виданими на їх виконання нормативними актами місцевих органів виконавчої влади, цим Статутом, а також на підставі та умовах, визначених договорами про добровільне медичне страхування.

4. Умови та порядок надання Підприємством медичних послуг

4.1. Підприємство має право безпосередньо надавати лише ті види медичних послуг та медичної (лікувально-профілактичної) допомоги, що дозволенні їй на підставі відповідної ліцензії та результатів державної акредитації. Зазначені послуги Підприємство може надавати з використанням як власних кадрових та матеріально-технічних ресурсів, так і шляхом залучення до їх надання на договірній основі людських та матеріально-технічних ресурсів інших юридичних і фізичних осіб.

4.2. В разі, коли особа, яка звернулася до Підприємства, потребує медичних послуг, що не можуть бути надані безпосередньо з використанням її власних кадрових та матеріально-технічних ресурсів, Підприємство зобов'язане направити таку особу до іншого закладу охорони здоров'я чи фахівця, який може забезпечити надання відповідних послуг.

4.3. Єдиною підставою для отримання медичних послуг, що надаються Підприємством є стан здоров'я особи та необхідність надання таких послуг, підтверджена наявністю в конкретної особи відповідних медичних показань. Підприємство не має права відмовляти у наданні медичних послуг будь-якій особі через те, що постійне місце її проживання знаходиться поза межами _____ району (міста) _____ області чи з огляду на інше не пов'язані з станом здоров'я обставини.

4.4. Доступ пацієнтів до послуг, що надаються Підприємством, регулюється загальною чергою, що визначається часом звернення. В невідкладних випадках черговість доступу до медичних послуг, що надаються Підприємством, регулюється виключно медичними критеріями та терміновістю необхідності надання послуг, що ґрунтуються на оцінці ступеню загрози життю та здоров'ю конкретної особи. Поза чергою доступ до послуг Підприємства отримують особи, які згідно з законом мають право на позачергове медичне обслуговування в державних та комунальних закладах охорони здоров'я.

4.5. Забезпечення населення медичними послугами, що надаються Підприємством, здійснюється на підставі сформованого окремо для кожного лікаря загальної практики (сімейного лікаря), який працює в складі Підприємства, списку

пацієнтів з числа осіб, які постійно проживають на території _____ району (міста) _____ області.

4.6. Список пацієнтів кожного лікаря загальної практики (сімейного лікаря) формується на підставі вільного волевиявлення кожного пацієнта шляхом подання відповідної письмової заяви обраному ним лікарю та Керівнику Підприємства, але не може містити кількості пацієнтів більшої, ніж встановлена відповідними нормативами, затвердженими Міністерством охорони здоров'я України. У разі, коли список пацієнтів лікаря загальної практики (сімейного лікаря, якого бажає обрати пацієнт), вже досяг граничної кількості осіб, встановлених вказаними вище нормативами, Керівник Підприємства має запропонувати пацієнту обрати іншого лікаря.

4.7. Кожен пацієнт має право в будь-який час шляхом подання відповідної письмової заяви на адресу свого лікаря загальної практики (сімейного лікаря) та Керівника підприємства відмовитися від подальшого обслуговування у раніше обраного лікаря загальної практики (сімейного лікаря) та подати відповідну письмову заяву, зазначену в пункті 4.6. цього Статуту, про включення до списку пацієнтів іншого лікаря загальної практики (сімейного лікаря).

4.8. Зазначені у п. 4.5. списки пацієнтів з врахуванням уточнень, внесених з урахуванням п. 4.7. цього Статуту, щоквартально передаються кожним лікарем, який працює у складі Підприємства, його Керівнику не пізніше 10 числа наступного за кварталом місяця для врахування при коригуванні оплати праці лікарів в залежності від реального навантаження.

4.9. Надання безоплатних медичних послуг вдома здійснюється лише у разі, коли пацієнт, який звернувся за одержанням таких послуг, за станом здоров'я чи з іншої поважної причини не може прибути до кабінету обраного лікаря загальної практики чи іншого медичного працівника, який надає первинну медичну допомогу. В інших випадках оплата вартості візиту медичного працівника додому до пацієнта здійснюється за рахунок коштів пацієнта.

4.10. При наданні медичних послуг Підприємство зобов'язане забезпечувати дотримання відповідних пов'язаних з наданням медичної допомоги особистих найменованих прав фізичної особи, встановлених Цивільним кодексом та іншими законами України, а також затверджених у встановленому порядку стандартів якості медичної допомоги, клінічних протоколів та керівництв і вимог санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму.

5. Відшкодування вартості та оплата медичних послуг, що надаються Підприємством

5.1. Громадянам, які постійно проживають на території _____ району (міста) _____ області, всі медичні послуги, за винятком тих, що входять до переліку платних послуг, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996р. №1138, Підприємство надає безоплатно за рахунок фінансових ресурсів, що передаються їй згідно з договором про закупівлю медичних послуг за кошти районного (міського) бюджету _____ району

(міста), передбачені на галузь охорони здоров'я та виконання відповідних цільових програм, та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством України.

5.2. Вартість медичних послуг, що надаються Підприємством громадянам, які не проживають постійно на території _____ району (міста) _____ області (за винятком послуг, що надаються при зверненні за невідкладною допомогою, та послуг, що входять до переліку платних послуг, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 р. №1138), підлягає відшкодуванню за рахунок коштів відповідного районного чи міського бюджету за місцем проживання таких осіб на основі відповідного подання, підписаного Керівником Підприємства, а в разі незгоди сторони, що має відшкодувати кошти - за рішенням суду.

5.3. Медичні послуги у рамках швидкої та невідкладної допомоги громадянам, які не проживають постійно на території _____ району (міста) _____ платних послуг, що входять до переліку, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996р. №1138, відшкодовується за рахунок особистих коштів громадян, а у випадках, визначених законодавством України – за рахунок інших джерел за цінами, встановленими згідно з вимогами законодавства.

5.4. Надання Підприємством медичної допомоги іноземцям та особам без громадянства, особам, які мають статус біженців, здійснюється в порядку та на умовах, визначених відповідними законами, міжнародними договорами, згода на обов'язковість надана Верховною Радою України, та постановами Кабінету Міністрів України.

6. Майно Підприємства

6.1. Майно Підприємства становлять основні фонди та оборотні кошти, а також інші цінності, вартість яких відображається у самостійному балансі Підприємства.

6.2. Майно Підприємства, що перебуває у спільній комунальній власності територіальних громад _____ району (міста) _____ області, надається Підприємству безоплатно і закріплюється за нею на праві оперативного управління. Здійснюючи право оперативного управління, Підприємство володіє та користується зазначеним майном. В разі ліквідації Підприємства майно, що належить до спільної комунальної власності територіальних громад району, підлягає безоплатній передачі на баланс Засновника.

6.3. Підприємство має право розпоряджатися закріпленим за ним на праві оперативного управління майном, що перебуває у комунальній власності і належить до основних фондів Підприємства, лише за дозволом Засновника.

6.4. Підприємство має право розпоряджатися закріпленим за ним на праві оперативного управління іншим майном, що перебуває у комунальній власності і не належить до основних фондів Підприємства, лише після виконання договору про закупівлю медичних послуг за кошти районного бюджету відповідно до законодавства України.

6.5. Джерелами формування майна Підприємства є:

- майно, передане йому Засновником;

- кошти, отримані за договором про закупівлю медичних послуг з районного (міського) бюджету, передбачені на галузь охорони здоров'я та виконання відповідних цільових програм доходи, одержані від надання медичних послуг на відплатній основі за рахунок інших джерел фінансування, а також від інших видів господарської діяльності; кредити банків та інших кредиторів; капітальні вкладення та дотації з бюджетів; інші джерела, не заборонені законодавством України;
- благодійні внески від фізичних та юридичних осіб, отримання гуманітарної допомоги.

7. Права та обов'язки Підприємства

7.1. Підприємство має право самостійно:

7.1.1. визначити стратегію та основні напрями свого розвитку відповідно до державних програм та замовлень, плану фінансування та плану розвитку Підприємства;

7.1.2. організувати свою діяльність щодо забезпечення виконання договору про надання медичних послуг за рахунок коштів районного бюджету та виконання інших укладених договорів;

7.1.3. надавати медичні послуги поза межами договору про надання таких послуг за рахунок коштів районного бюджету за цінами (тарифами), що встановлюються нею самостійно або на договірній основі, а у випадках, передбачених законодавством України, - за фіксованими (регульованими) державними цінами (тарифами);

7.2. За погодженням з Засновником, Органом управління та Наглядовою Радою Підприємство має право:

7.2.1. одержувати кредити під виконання договору про надання медичних послуг за кошти районного бюджету в порядку та на умовах, встановлених законом за погодженням із Засновником та Органом управління;

7.2.2. створювати філіали, відділення та інші відособлені підрозділи з правом відкриття поточних і розрахункових рахунків і затверджувати положення про них.

7.3. Підприємство зобов'язане:

7.3.1. забезпечувати надання медичних послуг за рахунок коштів районного бюджету, передбачених на галузь охорони здоров'я та виконання відповідних цільових програм та інших укладених договорів;

7.3.2. щомісячно надавати звіти по використанню бюджетних коштів до органу управління в розрізі статей витрат;

7.3.3. забезпечувати своєчасну сплату податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджету та до державних цільових фондів згідно з законодавством України;

7.3.4. забезпечувати цільове використання закріпленого за нею майна та виділених бюджетних коштів;

7.3.5. здійснювати будівництво, реконструкцію, модернізацію, капітальний ремонт основних фондів, а також забезпечувати своєчасне освоєння нових виробничих потужностей;

7.3.6. створювати належні умови для високопродуктивної праці, забезпечувати додержання законодавства про працю, соціальне страхування, правил та норм охорони праці, техніки безпеки;

7.3.7. здійснювати заходи з удосконалення організації своєї діяльності;

7.3.8. здійснювати заходи з удосконалення організації заробітної плати працівників з метою посилення їх матеріальної заінтересованості як у результатах особистої праці, так і у загальних підсумках діяльності Підприємства, забезпечувати економічне і раціональне використання споживання і своєчасні розрахунки з працівниками підприємства;

7.3.9. виконувати норми і вимоги щодо охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

8. Організаційна структура та організація роботи Підприємства

8.1. Структурними підрозділами Підприємства є:

відділення сімейної медицини (*перечислити назву відділень*)

8.2. Порядок внутрішньої організації та сфери діяльності структурних підрозділів Підприємства затверджуються Керівником Підприємства за погодженням з Органом Управління.

8.3. З метою забезпечення своєї господарської діяльності Підприємства забезпечує найм працівників, які мають відповідну професійну підготовку та кваліфікацію, що відповідають вимогам чинного законодавства.

8.4. Функціональні обов'язки та посадові інструкції працівників Підприємства затверджуються її Керівником.

8.5. Надання медичних послуг Підприємством здійснюється 6 днів на тиждень з понеділка до суботи з 8.00 до 17.00. Термін очікування для всіх пацієнтів становить 1 день, якщо пацієнт не висловлює бажання здійснити відвідування лікаря пізніше.

9. Управління Підприємством та громадський контроль за його діяльністю.

9.1. Управління Підприємством здійснює _____ районна (міська) державна адміністрація (Орган управління) на основі відповідних повноважень, делегованих їй _____ районною (міською) радою.

9.2. Орган управління:

9.2.1. за погодженням з Засновником призначає на посаду та звільняє з посади Керівника Підприємства;

9.2.2. надає проект Статуту Підприємства на затвердження Засновнику (сесія районної ради);

9.2.3. здійснює контроль за додержанням статуту та приймає рішення у зв'язку з його порушенням;

9.2.4. здійснює контроль за ефективністю використання майна, що є у комунальній власності територіальних громад району та закріплене за Підприємством;

9.2.5. погоджує фінансовий план та план розвитку Підприємства, що затверджуються її Керівником, та здійснює фінансовий контроль за його господарською діяльністю;

9.2.6. укладає з Підприємством договори про надання медичних послуг за рахунок коштів районного бюджету, передбачених на галузь охорони здоров'я та виконання відповідних цільових програм;

9.2.7. звітує перед Засновником та Наглядовою Радою про виконання переданих йому повноважень щодо управління Підприємством.

9.3. Орган управління не має права втручатися в оперативну діяльність Керівника Підприємства, пов'язану з веденням професійної діяльності та у діяльність Наглядової Ради.

9.4. Поточне (оперативне) управління Підприємством здійснює її Керівник, який призначається на посаду та звільняється з неї Органом управління за погодженням з рішенням сесії _____ районної (міської) ради.

9.5. Керівник Підприємства:

9.5.1. самостійно вирішує питання діяльності Підприємства за винятком тих, що віднесені законодавством та цим Статутом до компетенції Засновника, Органу управління та Наглядової Ради;

9.5.2. несе відповідальність за формування та виконання плану використання бюджетних коштів і плану розвитку Підприємства, результати його діяльності, виконання показників ефективності діяльності підприємства, якість послуг, що надаються Підприємством, використання наданого Підприємству комунального майна згідно з вимогами законодавства, цього Статуту та укладених Підприємством договорів;

9.5.3. самостійно визначає структуру управління за погодженням з Органом управління та затвердження районною радою і встановлює штати Підприємства (за погодженням з Органом управління);

9.5.4. діє без довіреності від імені Підприємства, представляє його у відносинах з іншими юридичними та фізичними особами, підписує від його імені документи та делегує право підпису документів іншим посадовим особам Підприємства;

9.5.5. користується правом розпорядження майном та коштами Підприємства відповідно до законодавства та цього Статуту;

9.5.6. укладає договори, видає довіреності, відкриває в установах банків розрахункові та інші рахунки;

9.5.7. у межах своєї компетенції видає накази та інші акти, дає вказівки, обов'язкові для всіх підрозділів та працівників Підприємства;

9.5.8. забезпечує контроль за веденням та зберіганням медичної та іншої документації;

9.5.9. у строки і в порядку, встановлені законодавством, повідомляє відповідні органи про будь-які зміни в даних про Підприємство, внесення яких є обов'язковим до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності;

9.5.10. приймає рішення про прийняття на роботу, звільнення з роботи працівників Підприємства, а також інші передбачені законодавством про працю рішення в сфері трудових відносин;

9.5.11. звітує про діяльність Підприємства перед Засновником, Органом управління та Наглядовою Радою, готує на їх запит відповідні документи;

9.5.12. вирішує інші питання, віднесені законодавством, Органом управління, цим Статутом та контрактом між Органом управління та Керівником Підприємства до компетенції Керівника Підприємства.

9.6. Громадський контроль за діяльністю Підприємства здійснює Наглядова Рада, яка є ініціативним та дорадчим органом Засновника.

9.7. До складу Наглядової Ради входять:

9.7.1. три особи з числа жителів району (міста), затверджених рішенням сесії _____ районної (міської) ради;

9.7.2. дві особи з числа трудового колективу, обрані таємним голосуванням на загальних зборах трудового колективу;

9.8. Наглядова Рада є правомочною на період поточної каденції _____ районної (міської) ради та рад територіальних громад, що входять до складу району (міста). Після обрання нового складу районної (міської) ради та рад територіальних громад району (міста) новообраний склад зазначених місцевих рад, керуючись положеннями пунктів 9.7.1 та 9.7.2, цього Статуту обирає нових членів Наглядової Ради.

9.9. Інші члени Наглядової Ради, ніж особа, зазначена у пункті 9.7.2 цього Статуту, не можуть бути працівниками Підприємства.

9.10. Більшістю голосів шляхом таємного голосування члени Наглядової Ради обирають з свого числа Голову, заступника Голови та Секретаря Наглядової Ради.

9.11. Всі члени Наглядової Ради здійснюють свою діяльність на громадських засадах без оплати і на час участі у засіданні Наглядової Ради мають право на звільнення від виконання своїх трудових обов'язків за місцем роботи із збереженням заробітної плати на підставі письмового повідомлення Голови Наглядової Ради чи особи, що його заміщує.

9.12. У засіданнях Наглядової Ради з правом дорадчого голосу беруть участь Керівник Підприємства та представник профспівкової організації працівників Підприємства.

9.13. Засідання Наглядової ради проводяться за потребою, але не рідше ніж один раз на рік. Засідання Наглядової Ради скликає її Голова або в разі відсутності Голови – заступник Голови Наглядової Ради.

9.14. Засідання Наглядової Ради є правомочним у разі участі в ньому не менше половини членів Наглядової Ради.

9.15. До повноважень Наглядової Ради належать:

9.15.1. подання Засновнику та Органу управління пропозицій та думки з питань щодо:

- зміни або припинення договору про надання Підприємством медичних послуг за рахунок коштів районного (міського) бюджету;

- продажу старого та придбання чи прийняття у дарунок чи у якості гуманітарної допомоги нового обладнання;

- репрофільювання чи припинення діяльності Підприємства, його реорганізації, розширення чи обмеження предмету її діяльності;
 - преміювання Керівника Підприємства;
- 9.15.2. подання Керівнику Підприємства, Засновнику та Органу управління пропозицій та думки з питань щодо:
- фінансового плану Підприємства;
 - річного звіту про виконання фінансового та інвестиційного планів Підприємства;
 - банківських кредитів та асигнувань;
 - використання коштів резервного фонду Підприємства, зазначеного у пункті 10.2 цього Статуту;
- 9.15.3. розробка регламенту діяльності Наглядової Ради Підприємств та подання його на затвердження Засновнику;
- 9.15.4. затвердження правил внутрішнього розпорядку діяльності Підприємства за поданням Керівника Підприємства;
- 9.15.5. розгляд скарг і пропозицій, поданих особами, які користуються послугами Підприємства (за винятком справ, що підлягають розгляду органами державного управління, контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я та суду);
- 9.15.6. внесення пропозицій органу, який виступає замовником за договором про надання Підприємством медичних послуг за кошти районного бюджету, щодо можливого внесення змін до зазначеного договору;
- 9.15.7. ініціювати зміни до статуту Підприємства перед Засновником та Органом управління;
- 9.15.8. інші повноваження, що витікають з цього Статуту.
- 9.16. Дорадчо-консультативним органом Керівника є Медична Рада. Регламент діяльності Медичної Ради затверджується Керівником Підприємства.

Господарська та соціальна діяльність Підприємства.

10.1. Головними критеріями ефективності господарської діяльності Підприємства є виконання його фінансового плану та зобов'язань, встановлених договором про надання Підприємством медичних послуг за кошти районного (міського) бюджету, передбачені на галузь охорони здоров'я та виконання відповідних цільових програм.

10.2. Підприємство може мати резервний фонд, який формується за рахунок коштів, що передаються Підприємству у вигляді добровільних благодійних пожертв та гуманітарної допомоги та коштів, які отримані від іншої немедичної господарської діяльності та надання платних медичних послуг. Ці кошти повинні бути розміщені на спеціальному цільовому рахунку.

10.3. Для покриття дефіциту фінансових ресурсів Підприємство має право взяти банківську позику, використати кошти резервного фонду або отримати додаткові кошти від Засновника за погодженням з Органом управління та Засновником.

10.4. Умови оплати праці працівників Підприємства визначаються трудовим договором між Керівником Підприємства та найманим працівником на основі

подушних нормативів фінансування, що спрямовується на забезпечення населення району первинною медичною допомогою в рамках договору про закупівлю відповідних медичних послуг за кошти районного (міського) бюджету, з врахуванням положень пп. 4.8 та 7.3.7 цього Статуту. При цьому мінімальний розмір заробітної плати працівників Підприємства не може бути нижчим, ніж посадові оклади (ставки заробітної плати) для відповідних категорій працівників бюджетних установ охорони здоров'я, затверджені Кабінетом Міністрів України.

10.5. Підприємство здійснює бухгалтерський, оперативний облік і веде бухгалтерську та статистичну звітність в порядку та за формами, встановленими Кабінетом Міністрів України для суб'єктів господарської діяльності, що мають статус підприємства.

10.6. Підприємство належить до затвердженого _____районною (міською) радою переліку суб'єктів господарської діяльності _____ району (міста), на які не поширюється дія Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника та визнання його банкрутом".

10.7. Підприємство здійснює володіння та користування природними ресурсами у встановленому законодавством порядку.

11. Ліквідація та реорганізація Підприємства.

11.1. Ліквідація та реорганізація Підприємства здійснюється за рішенням Засновника відповідно до законодавства.

11.2. У разі реорганізації та ліквідації Підприємства працівникам, які звільняються, забезпечуються соціально-правові гарантії, передбачені відповідним законодавством України.

11.3. Підприємство вважається реорганізованим або ліквідованим з дня відповідного запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності.

12. Заключні положення.

12.1. Питання, не врегульовані цим Статутом, регулюються відповідними актами законодавства.